

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2022/1011

2022 m. kovo 10 d.

kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatoma, kaip nustatyti netiesiogines kliento pozicijas, susidarančias dėl išvestinių finansinių priemonių sandorių ir kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių, dėl kurių su tuo klientu nėra susitarta tiesiogiai, bet kurių pagrindinė skolos arba nuosavybės priemonė yra išleista to kliento

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ⁽¹⁾, ypač į jo 390 straipsnio 9 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

- (1) netiesioginių kliento pozicijų, susidarančių dėl išvestinių finansinių priemonių sandorių ir kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių, verčių nustatymas didelių pozicijų tikslais turėtų skirtis nuo Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatyto pozicijos vertės apskaičiavimo metodo, naudojamo riziką grindžiamo kapitalo reikalavimų tikslais, nes pagrindinės priemonės išsipareigojimų neįvykdymas gali atnešti ne nuostolių, o pelno. Todėl netiesioginės pozicijos vertė turėtų priklausyti nuo nuostolio (t. y. teigiama pozicijos vertė) arba pelno (t. y. neigiama pozicijos vertė), kuris atsirastų dėl galimo pagrindinės priemonės išsipareigojimų neįvykdymo. Pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 ketvirtoje dalyje nustatytą didelių pozicijų tvarką prekybos knygai priskirtų pozicijų atveju įstaigos gali atlikti teigiamų ir neigiamų pozicijų, susijusių su tomis pačiomis finansinėmis priemonėmis arba tam tikromis sąlygomis – su skirtingomis finansinėmis priemonėmis, išleistomis konkreto kliento, tarpusavio užskaitą. Į bendrą grynąją atskiro kliento poziciją atsižvelgiama tik jeigu ji teigiama. Analogiškai į bendrą grynąją konkreto kliento poziciją po to, kai įtraukiamos netiesioginės to kliento pozicijos, susidarančios dėl išvestinių finansinių priemonių sandorių arba kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių ir priskirtos prekybos knygai, turėtų būti atsižvelgiama tik jeigu ji teigiama. Siekiant išvengti netiesioginių pozicijų, susidarančių dėl išvestinių finansinių priemonių sandorių arba kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių ir priskirtų ne prekybos knygai, užskaitos, dėl tų pozicijų susidarančios neigiamos netiesioginės pozicijos vertė turėtų būti prilyginta nuliui;
- (2) siekiant užtikrinti, kad išsipareigojimų neįvykdymo rizika būtų tinkamai parodyta, pasirinkimo sandorių netiesioginės pozicijos, neatsižvelgiant į tai, ar ji priskirta prekybos knygai, ar ne prekybos knygai, vertė dėl to turėtų priklausyti nuo pasirinkimo sandorių kainų, pvz., pasirinkimo pirkti sandorių rinkos vertės ir pasirinkimo parduoti sandorių rinkos vertės atėmus jų vykdymo kainą, pokyčių, kurie atsirastų dėl atitinkamos pagrindinės priemonės išsipareigojimų neįvykdymo;
- (3) kredito išvestinių finansinių priemonių paskirtis – perleisti kredito riziką, susijusią su skolininkais, neperleidžiant paties turto. Nustatant pagrindinės priemonės netiesioginės pozicijos vertę reikėtų atsižvelgti į įstaigų vaidmenį, kurį jos atlieka kaip apsaugos pardavėjos arba apsaugos pirkėjos, ir jų sudaromų kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių rūšį. Todėl netiesioginė pozicija turėtų būti lygi kredito išvestinių finansinių priemonių sutarties rinkos vertei, kuri turėtų būti pakoreguota suma, mokėtina sandorio šaliai arba iš jos gautina, jei pagrindinės skolos priemonės emitentas neįvykdytų išsipareigojimų;
- (4) kitų rūšių išvestinių finansinių priemonių sandorius, sudarytus iš ilgųjų ir trumpųjų pozicijų, siekdamas užtikrinti, kad išsipareigojimų neįvykdymo rizika būtų tiksliai parodyta, įstaigos turėtų išskaidyti į atskiras sandorio dalis. Apskaičiuojant dėl tų išvestinių finansinių priemonių sandorių susidarančios netiesioginės pozicijos vertę reikėtų atsižvelgti tik į dalis su išsipareigojimų neįvykdymo rizika, dėl kurių išsipareigojimų neįvykdymo atveju įstaigoms kyla nuostolio rizika. Tačiau jeigu taikyti tos metodikos įstaigos negali ir siekiant užtikrinti konservatyvų vertinimą, joms turėtų būti leidžiama pagrindinių priemonių netiesioginės pozicijos vertę nustatyti kaip didžiausią nuostolį, kurį jos galėtų patirti dėl tos išvestinės finansinės priemonės pagrindinių priemonių emitento išsipareigojimų neįvykdymo;

(¹) OL L 176, 2013 6 27, p. 1.

- (5) išvestinės finansinės priemonės gali būti pasirašomos dėl priemonių, apimančių kelis pagrindinius referencinius pavadinimus. Kalbant apie kelias pagrindines priemones apimančias išvestines finansines priemones, jeigu įstaiga gali taikyti skaidrumo metodą pagrindiniams referenciniams pavadinimams ir siekiant užtikrinti, kad būtų naudojamas tiksliausias metodas, netiesioginės pozicijos vertė turėtų būti apskaičiuojama atsižvelgiant į išvestinės finansinės priemonės kainos pasikeitimą išpareigojimų neįvykdymo, susijusio su kelias pagrindines priemones apimančios finansinės priemonės kiekvienu pagrindiniu referenciniu pavadinimu, atveju. Kad būtų užtikrintas suderinamumas su didelių pozicijų sistema, taikoma sandoriams, kai yra pozicija pagrindinio turto atžvilgiu, siekiant pozicijas priskirti nustatytam klientui, atskiram klientui arba nežinomam klientui turėtų būti taikomos Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1187/2014 ⁽²⁾ 6 straipsnio 1 ir 2 dalys. Kai įstaigos negali taikyti skaidrumo metodo arba kai skaidrumo metodą taikyti išvestinei finansinei priemonei, apimančiai kelis referencinius pavadinimus, joms būtų pernelyg sunku ir siekiant užtikrinti konservatyvų vertinimą, netiesioginės pozicijos vertė įstaigos turėtų apskaičiuoti atsižvelgdamos į išvestinės finansinės priemonės kainos pasikeitimą išpareigojimų neįvykdymo, susijusio su visais tais pagrindiniais referenciniais pavadinimais, atveju. Analogiškai, kad būtų užtikrintas suderinamumas su didelių pozicijų sistema, taikoma sandoriams, kai yra pozicija pagrindinio turto atžvilgiu, siekiant poziciją priskirti atskiram klientui arba nežinomam klientui turėtų būti taikoma Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1187/2014 6 straipsnio 3 dalis. Visais atvejais, kai pagrindinės priemonės yra priskiriamos nežinomam klientui, siekiant išvengti neigiamų netiesioginių pozicijų verčių ir teigiamų netiesioginių pozicijų verčių tarpusavio užskaitos rizikos, neigiamas netiesioginių pozicijų vertes įstaigos turėtų prilyginti nuliui;
- (6) šis reglamentas grindžiamas Europos bankininkystės institucijos Komisijai pateiktais techninių reguliavimo standartų projektais;
- (7) Europos bankininkystės institucija dėl techninių reguliavimo standartų projektų, kuriais pagrįstas šis reglamentas, surengė atviras viešas konsultacijas, išnagrino galimas susijusias sąnaudas ir naudą ir paprašė Bankininkystės suinteresuotųjų subjektų grupės, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010 ⁽³⁾ 37 straipsnį, pateikti rekomendacijų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Netiesioginės kliento pozicijos, susidaranti dėl išvestinių finansinių priemonių sandorių ir kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių, vertės nustatymo bendrosios taisyklės

1. Netiesioginės kliento pozicijos, susidaranti dėl Reglamento (ES) Nr. 575/2013 II priede išvardytų išvestinių finansinių priemonių sandorių ir kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių, dėl kurių su tuo klientu nėra susitarta tiesiogiai, bet kurių pagrindinė skolos arba nuosavybės priemonė yra išleista to kliento, vertė įstaigos apskaičiuoja pagal šio reglamento 2–5 straipsniuose išdėstytą metodiką.
2. Nukrypstant nuo 1 dalies, jeigu pagrindinės priemonės yra įtrauktos į skolos arba nuosavybės priemonių arba kredito išpareigojimų neįvykdymo apskaitos sandorių indeksą arba kolektyvinio investavimo subjektą arba jeigu išvestinių finansinių priemonių sandoriai apima kelis pagrindinius referencinius pavadinimus, netiesioginių kliento pozicijų, susidarantių dėl 1 dalyje nurodytų išvestinių finansinių priemonių sandorių, vertės ir tos pozicijos įnašą į kliento poziciją įstaigos apskaičiuoja pagal 6 straipsnyje išdėstytą metodiką.
3. Jeigu 1 dalyje nurodyti išvestinių finansinių priemonių sandoriai ir kredito išvestinių finansinių priemonių sutartys yra priskirti prekybos knygai, apskaičiuojamos netiesioginių kliento pozicijų, susidarantių dėl tų sandorių, vertės, tas pozicijos vertės įstaigos įtraukia į to kliento prekybos knygos pozicijas. Po susumavimo neigiamos grynosios kliento pozicijos prilyginamos nuliui.

⁽²⁾ 2014 m. spalio 2 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1187/2014, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, taikomais nustatant bendrąją kliento ar susijusių klientų grupės pozicijų sandorių su pagrindiniu turto atžvilgiu (OL L 324, 2014 11 7, p. 1).

⁽³⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

4. Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, jeigu 1 dalyje nurodyti išvestinių finansinių priemonių sandoriai ir kredito išvestinių finansinių priemonių sutartys yra priskirti ne prekybos knygai ir jeigu apskaičiavus netiesioginių kliento pozicijų, susidarančių dėl tų sandorių ir sutarčių, vertes netiesioginių pozicijų vertė neigiama, įstaigos, prieš įtraukdamos tas pozicijų vertes į to kliento pozicijas, jas prilygina nuliui.

2 straipsnis

Netiesioginių pozicijų priskyrimas išvestinių finansinių priemonių sandorių kategorijoms

1 straipsnio 1 dalyje nurodytas netiesiogines pozicijas įstaigos priskiria vienai iš šių išvestinių finansinių priemonių sandorių kategorijų:

- a) skolos ir nuosavybės priemonių pasirinkimo sandorių;
- b) kredito išvestinių finansinių priemonių sutarčių;
- c) visų kitų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 II priede išvardytų išvestinių finansinių priemonių sandorių, kurių pagrindinis turtas yra skolos arba nuosavybės priemonė ir kurie neįtraukti į šios dalies a arba b punkte nurodytas kategorijas.

3 straipsnis

Su skolos ir nuosavybės priemonių pasirinkimo sandoriais susijusios netiesioginės pozicijos vertės apskaičiavimas

1. Atsižvelgdamos į šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalis, su 2 straipsnio a punkte nurodytais pasirinkimo sandoriais susijusios netiesioginės pozicijos vertę įstaigos apskaičiuoja susumuodamos pasirinkimo sandorio dabartinę rinkos vertę ir sumą, mokėtiną pasirinkimo sandorio šaliai dėl pagrindinės priemonės emitento išsipareigojimų galimo neįvykdymo, atėmus sumą, kurią tokiu atveju ta sandorio šalis būtų skolinga įstaigai.

2. Pasirinkimo pirkti sandorių atveju netiesioginės pozicijos vertė yra lygi pasirinkimo sandorio rinkos vertei. Pasirinkimo pirkti sandorio ilgosios pozicijos atveju netiesioginės pozicijos vertė yra teigiama, o pasirinkimo pirkti sandorio trumposios pozicijos atveju netiesioginės pozicijos vertė yra neigiama.

3. Pasirinkimo parduoti sandorių atveju netiesioginės pozicijos vertė yra lygi skirtumui tarp pasirinkimo sandorio rinkos vertės ir jo vykdymo kainos. Pasirinkimo parduoti sandorio trumposios pozicijos atveju netiesioginės pozicijos vertė yra teigiama, o pasirinkimo parduoti sandorio ilgosios pozicijos atveju netiesioginės pozicijos vertė yra neigiama.

4. Nukrypstant nuo 3 dalies, pasirinkimo parduoti sandorių, kurių vykdymo kaina sužinoma ne sandorio dieną, bet vėliau, atveju įstaigos naudoja tikėtiną sumodeliuotą vykdymo kainą, naudojamą pasirinkimo sandorio tikrajai vertei apskaičiuoti.

5. Jeigu pasirinkimo sandorio rinkos vertė konkrečią dieną nėra žinoma, įstaigos renkasi pasirinkimo sandorio tos dienos tikrąją vertę. Jeigu pasirinkimo sandorio rinkos vertė ir tikroji vertė konkrečią dieną nėra žinomos, įstaigos renkasi paskutiniąją iš to pasirinkimo sandorio verčių: rinkos vertę arba tikrąją vertę. Jeigu pasirinkimo sandorio rinkos vertė ir tikroji vertė nėra žinomos jokia dieną, įstaigos renkasi to pasirinkimo sandorio vertę, kuri nustatoma pagal taikytiną apskaitos sistemą.

4 straipsnis

Su kredito išvestinių finansinių priemonių sutartimis susijusios netiesioginės pozicijos vertės apskaičiavimas

1. Su 2 straipsnio b punkte nurodytomis kredito išvestinių finansinių priemonių sutartimis susijusios netiesioginės pozicijos vertę yra apskaičiuojama susumuojant kredito išvestinės finansinės priemonės sutarties dabartinę rinkos vertę ir sumą, mokėtiną kredito išvestinės finansinės priemonės sutarties šaliai dėl pagrindinės priemonės emitento išsipareigojimų galimo neįvykdymo, atėmus sumą, kurią tokiu atveju ta sutarties šalis būtų skolinga įstaigai.

2. Jeigu kredito išvestinės finansinės priemonės rinkos vertė konkrečią dieną nėra žinoma, įstaigos renkasi kredito išvestinės finansinės priemonės tos dienos tikrąją vertę. Jeigu kredito išvestinės finansinės priemonės rinkos vertė ir tikroji vertė konkrečią dieną nėra žinomos, įstaigos renkasi paskutiniąją iš verčių: rinkos vertę arba tikrąją vertę. Jeigu kredito išvestinės finansinės priemonės sutarties rinkos vertė ir tikroji vertė nėra žinomos jokią dieną, įstaigos renkasi tos kredito išvestinės finansinės priemonės sutarties vertę, kuri nustatoma pagal taikytiną apskaitos sistemą.

5 straipsnis

Su kitais išvestinių finansinių priemonių sandoriais, išvardytais Reglamento (ES) Nr. 575/2013 II priede, susijusios netiesioginės pozicijos vertės apskaičiavimas

1. Apskaičiuodamos kliento netiesioginės pozicijos, susidarančios dėl kitų 2 straipsnio c punkte nurodytų išvestinių finansinių priemonių sandorių, įskaitant apsikaitimo sandorius, ateities sandorius arba išankstinius sandorius, vertę, kelias savo sandorio dalis įstaigos išskaido į atskiras sandorio dalis.
2. 1 dalyje nurodytų sandorio dalių, susijusių su pagrindinės priemonės emitento įsipareigojimų neįvykdymo rizika, atveju savo netiesioginės pozicijos vertę įstaigos apskaičiuoja taip, lyg jos būtų tų dalių pozicijos.
3. Jeigu taikyti 1 ir 2 dalyse numatytos tvarkos įstaiga negali, netiesioginės pagrindinių priemonių emitento pozicijos vertę įstaiga nustato kaip didžiausią nuostolį, kurį ji patirtų dėl išvestinių finansinių priemonių sandorio pagrindinių priemonių emitento galimo įsipareigojimų neįvykdymo.

6 straipsnis

Netiesioginių pozicijų, susidarančių dėl kelias pagrindines priemones apimančių išvestinių finansinių priemonių sandorių, verčių apskaičiavimas

1. Nustatydamas netiesioginės kliento pozicijos, susidarančios dėl išvestinių finansinių priemonių sandorių, pasirašytų dėl skolos arba nuosavybės priemonių arba kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsikaitimo sandorių indeksų arba kolektyvinio investavimo subjekto arba apimančių kelis pagrindinius referencinius pavadinimus, vertę, įstaigos taiko skaidrumo metodą visoms atskiroms pagrindinėms priemonėms ir netiesioginių pozicijų vertes apskaičiuoja kaip išvestinių finansinių priemonių sandorio kainos pasikeitimą įsipareigojimų neįvykdymo, susijusio su kiekvienu pagrindiniu referenciniu pavadinimu, atveju. Kiekvieną netiesioginės pozicijos vertę įstaigos priskiria nustatytam klientui, atskiram klientui arba nežinomam klientui, kaip nustatyta Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1187/2014 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse.
2. Jeigu visoms atskiroms pagrindinėms išvestinių finansinių priemonių sandorio priemonėms taikyti skaidrumo metodo, kaip numatyta 1 dalyje, įstaiga negali arba jeigu tai padaryti įstaigai būtų pernelyg sunku, ji:
 - a) taiko skaidrumo metodą toms atskiroms pagrindinėms priemonėms, kurių atžvilgiu įstaiga gali tai padaryti arba kurių atžvilgiu tai padaryti įstaigai nebūtų pernelyg sunku, ir netiesioginės pozicijos vertę apskaičiuoja pagal 1 dalį;
 - b) su tomis pagrindinėmis priemonėmis, kurioms taikyti skaidrumo metodo įstaiga negali arba kurių atžvilgiu tai padaryti įstaigai būtų pernelyg sunku, susijusios netiesioginės pozicijos vertę apskaičiuoja atsižvelgdama į išvestinių finansinių priemonių sandorio kainos pasikeitimą įsipareigojimų neįvykdymo, susijusio su visais tais pagrindiniais referenciniais pavadinimais, atveju.

Šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyta netiesioginės pozicijos vertė yra priskiriama arba išvestinių priemonių sandoriui kaip atskiram klientui, arba nežinomam klientui, kaip nustatyta Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1187/2014 6 straipsnio 3 dalyje.

3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 ir 2 dalių, jeigu netiesioginių pozicijų vertės turi būti priskirtos nežinomam klientui, kaip nustatyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1187/2014 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse, ir jeigu netiesioginių pozicijų vertės yra neigiamos, prieš įtraukdama tas netiesioginių pozicijų vertes į nežinomo kliento pozicijas, įstaiga jas prilygina nuliui.

7 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2022 m. kovo 10 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN
